

«ΠΟΘΟΙ ΚΑΤΩ ΑΠ' ΤΙΣ ΛΕΥΚΕΣ»

Μετὰ τὸν «Πατέρα» ὁ αὐτὸς θίασος ἔπαιξε τὸ Ἀμερικανικὸ δρᾶμα τοῦ Eugene O'Neill «Πόθοι κάτω ἀπ' τὶς λευκές». Ὁ κριτικὸς τῆς «Ἑλληνικῆς» κ. Πέτρος Χάρης ἔγραφε :

* * *

Ἡ συνεταιρική καλλιτεχνική ὁμάς Βεᾶκη ἔκαμε προχθὲς τὸ βράδυ στὸ θέατρο Κυβέλης μίαν ἀπὸ τὶς ἐμφανίσεις ἐκείνες ποὺ ἂν ἦταν σιχνότερες δὲν θᾶφιναν τὴ θεατρική μας κίνηση νὰ πέσῃ σὲ τέτοιο μαρασμὸ καὶ τὴ γενικώτερη πνευματικὴ ζωὴ μας νὰ βρῆται σὲ τόσο χαμηλὸ ἐπίπεδο. Ἐκλογὴ ἔργου, μετάφρασι ἐκτέλεσι, σκηνοθεσία, ὅλα ἦταν ἀποτελέσματα γούστου, πείρας καὶ μόχθου. Κι' ὁ θεατῆς ποὺ ξεσυνήθισε νὰ βλέπῃ καλὸ θέατρο ἢ εἶδε τόσο λίγες φορὲς ὥστε δὲν τὸ συνήθισε ἀκόμα, δοκίμασε μίαν ἀπὸ τὶς εὐχάριστες ἐκείνες ἐκπλήξεις ποὺ προκαλοῦν τὸ πραγματικὸ ἐνδιαφέρον γιὰ κάθε τι τὸ πνευματικὸ καὶ τὸ ὡραῖο.

Ἐκείνος ποὺ στηρίζει τὴ ζωὴ του στὴν αὐστηρότητα καὶ στὸν σκληρὸ

μόχθο, εἶναι πάντα ἓνας δυνατὸς, ἓνας ἀξιόλογος ἄνθρωπος. Κι' ὁ γέρο-Εφραῆμ τοῦ ἀμερικανικοῦ δράματος «Πόθοι κάτω ἀπ' τὶς λευκές» ἀνήκει στὸ εἶδος τῶν ἀνθρώπων ποὺ πολεμοῦν καὶ μὲ τὴ φύσιν ἀκόμα.

Εἶναι ἐβδομηντα πέντε χρονῶν καὶ ὁ κύριος πλούσιος φάρμας (ταϊφλικιοῦ). Ἐδῶ ὅμως καὶ πενήντα περίπου χρόνια ὁ τόπος ὅπου εἶναι ἀφέντης ὁ Ἐφραῆμ, ἦταν ἀγὼνη γῆ γεμάτη πέτρες κι' ἀγκάθια. Κι' ἡ μεταβολὴ αὐτὴ δὲν ὀφείλεται σὲ πολλοὺς. Ἐνας, ἓνας δυνατὸς καὶ σκληρὸς ἄνθρωπος ποὺ πιστεύει στὸν Ἰεχωβά, στὸ θεὸ ποὺ παραστέκει σὲ ὅσους δουλεύουν καὶ δὲν λυγίζουν μπροστὰ σὲ καμμιά δυσκολία, ἓνας καὶ μόνος τὴν ἔκαμε ὁ Ἐφραῆμ, τὴν ἐποχὴ ποὺ ὅλοι οἱ ἄλλοι ἐπαιρναν τοὺς δρόμους γιὰ τὴν Καλιφόρνια, ἔμενε στὴ χέρσα γῆ, τὴν καθάριζε καὶ σιγά-σιγά μὲ ἀπειρους ἀγῶνες καὶ κόπους, τὴν ἔκανε χωράφια ἐπάνω ἀπὸ τὰ ὅποια χρύσισε παχὺ τὸ στάχυ.

Εἶναι ὅμως τυραννικὸς ὁ σκληρὸς καὶ δυνατὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Καὶ δὲν προκαλεῖ τὴν ἀγάπη. Τὸν μισοῦν οἱ τρεῖς γινοὶ του, ὁ Συμεὼν, ὁ Πέτερ καὶ ὁ Ἐμπεν κι' ἀπὸ τὶς τρεῖς γυναῖκες ποὺ πῆρε οἱ διὸ πρώτες δὲν τὸν κατάλαβαν καθόλου κ' ἡ τρίτη τὸν συχαίνεται καὶ τὸν ἐπιβουλεύεται. Ἀπλάδι κάτω ἀπὸ τὴ στέγη τοῦ σπιτιοῦ του καὶ κάτω ἀπὸ τὶς ψηλὲς λευκές ποὺ ἐφύττει ὁ ἴδιος ζῆ καὶ σαπίζει ἓνας κόσμος ἀπὸ ἀνθρώπους τῆς εὐκόλης ἐπιτυχίας καὶ τῆς ἐνοχῆς χαρᾶς.

Καὶ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀκολουθοῦν τὸ δρόμο τους. Ὁ Συμεὼν κι' ὁ Πέτερ φεύγουν διὰ τὴν Καλιφόρνια καὶ ὁ Ἐμπεν πέφτει στὰ ἐρωτικὰ δίχτια τῆς Ἄλμπυ, τῆς τρίτης γυναίκας τοῦ Ἐφραῆμ καὶ κάνει μαζί της ἓνα γιό. Κάτω ἀπὸ τὶς λευκές οἱ πόθοι ἔχουν θεριεψοῦν κι' ἡ κρίσιμη ὥρα δὲν ἀργεῖ νάρθῃ. Ὁ γιὸς αὐτὸς εἶναι μίαν εὐτυχία γιὰ τὸν Ἐφραῆμ, ποὺ πιστεύει ὅτι κι' ἐβδομηνταπεντάρης ἀκόμα κατώρθωσε νὰ κἀνῃ παιδί γιὰ τὸν Ἐμπεν ὅμως καὶ γιὰ τὴν Ἄλμπυ μίαν ἁμαρτία ποὺ πληρώνεται πολὺ γρήγορα.

Καὶ γιὰ τὴν πληρωμὴ αὐτὴ βοηθεῖ μίαν μεγάλη παρεξήγησι. Ἡ Ἄλμπυ δόθηκε στὸν πρόγονό της ἀπὸ τὸν ἀδάμαστο πόθο ποὺ τῆς γεννήθηκε ἀπὸ τὴν πρῶτη τους συνάντησι. Ὁ Ἐμπεν ὅμως νομίζει ὅτι ἡ μητρονία τοῦ δόθηκε ἀπὸ ταπεινὸ ὑπολογισμό, γιὰ ν' ἀποκτήσῃ παιδί κι' ἔτσι νὰ κληρονομήσῃ τὴ φάρμα. Πῶς ν' ἀποδειχθῇ ἡ ἀλήθεια; Ἐνας τρόπος μόνον ὑπάρχει. Καὶ ἡ Ἄλμπυ δὲν διστάζει. Ἀνεβαίνει στὴν κρεββατοκάμαρά της καὶ πνίγει στὴν κούνια τοῦ τῷ ἄθῳ πλασματάκι.

Ἄν ἔπεισε ὅμως μὲ τὸ ἐγκλήμα τῆς τὸν Ἐμπεν γιὰ τὴν ἀγάπη της δὲν κατάφερε νὰ τὸν κἀνῃ περισσότερο δικό της. Γιατὶ ὁ Ἐμπεν, μόλις μαθαίνει τὴ φοβερὴν πρᾶξί της, τρέχει σὲς ἀρχές, τὴν καταγγέλλει καὶ μόνον, ἔπειτα ἀπὸ τὴν αὐστηρὴ ἐπιτίμησι τοῦ πατέρα του δέχεται νὰ γίνῃ συνένοχος καὶ ν' ἀκολουθήσῃ στὴ φυλακὴ τῆς γυναίκα ποὺ τὸν ἀγάπησε μὲ τόσο πάθος.

Ἔτσι, ὁ γέρο Ἐφραῆμ, ἐνῶ οἱ ἐνοχοὶ φεύγουν ὁ ἓνας ἔπειτ' ἀπὸ τὸν ἄλλον, αὐτὸς μένει πάντα κάτω ἀπὸ τὶς λευκές, ἔρημος καὶ δυνατὸς, ἓνα μεγάλο καὶ ὡραῖο σύμβολο.

Τὸ ἔργο τοῦ Ο' Νείλ παίχτηκε καὶ σκηνοθετήθηκε πολὺ καλά. Ὁ κ.

Βεᾶκης ὡς Ἐφραῆμ ἦταν περίφημος καὶ οἱ κ. κ. Δεστούνης καὶ Μπουμπης ὡς Συμεὼν καὶ Πέτερ ἔπαιξαν μὲ ἀληθινὰ δημιουργικὸ κέφι. Καλὸς ἐπίσης καὶ ὁ κ. Μινωτῆς ποὺ ἂν δὲν μπόρεσε ν' ἀνταποκριθῇ σὲ ὅλες τὶς ἀπαιτήσεις τοῦ ρόλου του καὶ ἰδίως νὰ μείνῃ παιδί σὲς μεγάλες ἐκδηλώσεις τοῦ ἐρωτικοῦ πάθους του, στάθηκε ὡστόσο πολὺ καλά πλάϊ σὲ τοὺς ἄλλους συναδέλφους του. Μόνον ἡ κ. Παξινοῦ ὑστέρησε καταφανῶς. Ἀπλῶς κατώρθωσε νὰ κἀμῃ μερικὰς ὡραῖες ἐμφανίσεις καὶ νὰ δεῖξῃ πόσο δουλικὰ ἐπιρρεασμένη εἶναι ἀπὸ γνωστὴ ἠθοποιὸ τοῦ δραματικοῦ θεάτρου. Στὶς δραματικώτερες ἰδίως στιγμὲς ὁ τόνος τῆς φωνῆς της κ' οἱ κινήσεις της δὲν εἶχαν τίποτε τὸ προσωπικόν.

Ἡ σκηνοθεσία τοῦ κ. Κλ. Κλώνη πολὺ καλαισθητὴ καὶ ἡ μετάφρασι τῆς κ. Παξινοῦ ἀρκετὰ λογοτεχνική.

Ἑλληνική 18 Μαΐου 1931.

ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ